

แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สู่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาล
ตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร

THE GUIDELINES FOR DEVELOPING WELFARE TO ELDERLY TOWARDS A MODEL
ORGANIZATION OF THUNG SAI SUBDISTRICT MUNICIPALITY AT SAI THONG WATTHANA
DISTRICT IN KAMPHAENG PHET PROVINCE

วรศุณยานันท์ เสมา และ ไพศาล เครือแสง
Waratsayanana Sema and Phisarn Khruesaeng
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
Nakhon Sawan Rajabhat University
E-mail: hanatasa.ht@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัญหาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สู่องค์กรต้นแบบ 2) เพื่อศึกษาความต้องการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สู่องค์กรต้นแบบ 3) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สู่องค์กรต้นแบบของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 6 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มนักวิชาการด้านสาธารณสุข กลุ่มวิชาด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ กลุ่มพัฒนาชุมชน กลุ่มอาสาสมัครพัฒนาสังคมเพื่อความมั่นคงของมนุษย์ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหา (Content analysis) และตรวจสอบความถูกต้องโดยหลักสามเส้า

ผลการศึกษาพบว่า

1) สภาพปัญหาผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ปัญหาด้านสุขภาพร่างกาย ปัญหาด้านจิตใจ ปัญหาด้านสังคม ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

2) ความต้องการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สู่องค์กรต้นแบบของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร พบว่ามีความต้องการ ดังนี้ 2.1) ด้านสุขภาพร่างกาย การเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่สะดวกมีหน่วยแพทย์เคลื่อนที่เยี่ยมบ้าน มีการตรวจสุขภาพประจำปี และการเฝ้าระวังโรคเรื้อรัง ให้มีการตรวจสุขภาพเป็นประจำเพื่อตรวจหาโรคและภาวะต่าง ๆ ตั้งแต่ระยะแรก และมีการแนะนำการดูแลสุขภาพ มีการจัดโครงการส่งเสริมการออกกำลังกาย มีการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือเพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ 2.2) ด้านจิตใจ ต้องการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว และเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา 2.3) ด้านสังคม ต้องการการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ ความสัมพันธ์ในครอบครัวมากขึ้น เข้าร่วมประเพณีศิลปวัฒนธรรมประจำถิ่น หรือกิจกรรมของชุมชนสัมพันธ์ เพื่อลดความคลายเครียดไม่รู้สึกละโดดเดี่ยว และชมรมผู้สูงอายุการให้ความรู้เรื่องสิทธิของผู้สูงอายุและการให้คำปรึกษา 2.4) ด้านเศรษฐกิจ มีความต้องการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่เพียงพอและจ่ายตรงเวลาโครงการฝึกอาชีพหรือการมีรายได้เสริม เช่น การทำขนม การจักสาน สร้างกลุ่มอาชีพเสริม 2.5) ด้านสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ มีแสงสว่างเพียงพอ ทางเดินเรียบ มีราวจับ ห้องน้ำ ความสะอาด จัดสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยในชุมชน3) แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุสู่องค์กรต้นแบบของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา

จังหวัดกำแพงเพชร มีดังนี้ 1) การส่งเสริมสวัสดิการด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล การสนับสนุนงบประมาณ การขอให้รถกู้ชีพเพื่อรับส่งผู้ป่วยที่ไม่สามารถไปสถานพยาบาลเองได้ ควรจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อให้ความรู้ กิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่อง 2) การส่งเสริมการสร้างรายได้และอาชีพส่งเสริมการรวมกลุ่มและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับผู้สูงอายุ 3) ปรับปรุงที่พักอาศัยและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง และปลอดภัย 4) ส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการและสังคมที่เหมาะสมกับสุขภาพและความปลอดภัย 5) สร้างความมั่นคงทางสังคมและครอบครัวพัฒนาความสัมพันธ์ในครอบครัวให้เกิดความเข้มแข็ง 6) สร้างเครือข่ายเกื้อหนุนจัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในชุมชน จัดสวัสดิการผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

คำสำคัญ: การพัฒนาสวัสดิการ, ผู้สูงอายุ, องค์กรต้นแบบ, คุณภาพชีวิต

Abstract

The objectives of this study were to 1) study the problems of welfare to elderly towards a model organization, 2) study the need for providing the welfare to elderly towards a model organization, and 3) find the guidelines for developing welfare to elderly to towards a model organization of Thung Sai subdistrict Municipality at Sai Thong Watthana District in Kamphaeng Phet Province. The key informants consisted 6 groups such as 20 the public health academics, political science and public administration academics, community development groups, human security volunteer groups, community leaders and elderly club groups. It was a qualitative research and content analysis and the correctness by the three-point method.

The result findings of study were as follows:

1) The problems of elderly the Thung Sai Subdistrict Municipality at Sai Thong Watthana District in Kamphaeng Phet Province was found that the physical health problems, mental problems, social problems, economic problems and environmental problems.

2) The needs of welfare to elderly towards a model organization of Thung Sai Subdistrict Municipality at Sai Thong Watthana District in Kamphaeng Phet Province were found that there were needs as follows: 2.1) Physical health: convenient access to public health services with mobile medical units visiting homes, an annual health examination, and chronic disease surveillance by regular health examinations to check for various diseases and conditions from the first stage and health care advice, a project to promote exercise and budget support for purchasing materials and equipment, 2.2) Mental: social interaction, family and participation in religious activities, 2.3) Society: participation in public activities or family activities, participating in local cultural traditions or community relations activities, reducing stress and alone and providing knowledge on the rights of the elderly and advice, 2.4) Economic: a vocational training project or having extra income and creating a secondary career group such as making and weaving desserts, 2.5) Environmental: improving housing to suitable for the elderly, good lighting,

smooth walkways, handrails, clean bathrooms and creating a safe and conducive environment in the community

3) The guidelines for developing welfare to elderly towards a model organization of Thung Sai Subdistrict Municipality were as follows: 1) Promotion of health and medical welfare and support for budget for equipment procurement and an establishment of a school for the elderly for providing knowledge and activities for promoting health continuously, 2) Promotion of income generation and careers including selling products to generate income for the elderly, 3) Improve housing and environment for providing stable and safety, 4) Promoting the recreational and social activities to appropriate for health and safety, 5) Creating the social and family stability, developing family relationships to strong, 6) Creating a support network and providing volunteers for taking care to the elderly in the community, arranging the welfare for the elderly efficiently and sustainably.

Keywords: Welfare Development, Elderly Person, Model Organization, Quality of Life

บทนำ

ปัจจุบันจะพบว่านานาประเทศทั่วโลกต่างกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และมีแนวโน้มจะกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในอีกไม่ช้า นับว่าเป็นความท้าทายที่แทบทุกประเทศทั่วโลกต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทั้งนี้ ประเทศพัฒนาแล้วจะมีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเร็วกว่าประเทศกำลังพัฒนา โดยประเทศในแถบยุโรปส่วนใหญ่ได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้วตามมาด้วยหลายประเทศในเอเชีย ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ ประเทศสิงคโปร์ รวมถึงประเทศไทย โดยที่ประเทศสิงคโปร์มีสัดส่วนของผู้สูงอายุใกล้เคียงกับประเทศไทย และแม้ว่าประเทศสิงคโปร์จะเตรียมแผนรับมือกับความท้าทายดังกล่าวตั้งแต่เนิ่น ๆ ส่วนประเทศเกาหลีใต้ได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์แล้ว แต่ยังไม่มีการเตรียมรับที่เป็นรูปธรรมและผู้สูงอายุจำนวนมากยังมีฐานะยากจน ขณะที่ประเทศญี่ปุ่นได้เข้าสู่สังคมสูงอายุมานาน กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุเต็มที่และเป็นที่รู้จักกันทั่วโลกว่าประเทศญี่ปุ่นมีประชากรสูงอายุเป็นสัดส่วนสูง โดยในบรรดาประเทศที่พัฒนาแล้วประเทศญี่ปุ่นแซงหน้าไปมาก ดังตารางที่ 1 (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, ม.ป.ป.) นอกจากนั้น ประเทศญี่ปุ่นยังมีระบบบำนาญแห่งชาติเป็นระบบขั้นพื้นฐานครอบคลุมประชาชนช่วงวัยทำงานทุกคน รวมถึงมีมาตรการกระตุ้นการจ้างงานผู้สูงอายุโดยออกกฎหมายห้ามกำหนดข้อจำกัดทางอายุเป็นเงื่อนไขในการจ้างงาน รวมถึงขยายอายุเกษียณเป็น 65 ปี พร้อมนำระบบการจ้างงานต่อเนื่องหลังเกษียณมาใช้ เพื่อช่วยให้คนสูงอายุสามารถทำงานได้ง่ายขึ้น ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศต้นแบบที่ดีสำหรับประเทศในเอเชียที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์ของญี่ปุ่นในการปรับตัวและรับมือกับความท้าทายในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (พูนสิทธิ์ ว่องวัชรชัย, 2567) ประเทศไทยจึงควรตระหนักและให้ความสำคัญกับประชากรผู้สูงอายุมากขึ้นในเรื่องของการดูแลในด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดความสมดุลในการอยู่ร่วมกันระหว่างกลุ่มวัยผู้สูงอายุและวัยอื่นๆ ต้องการได้รับการดูแลที่ดีและจำเป็นต้องสอดคล้องกับความแตกต่างของกลุ่มวัยปัจจัยพื้นฐานของแต่ละช่วงอายุ แตกต่างกันทำให้ทั้งสภาพร่างกายและจิตใจที่แตกต่างกัน ดังนั้นการจัดสวัสดิการทางสังคม เพื่อตอบสนอง

ความต้องการของผู้สูงอายุจึงควรเป็นบริการที่มีความหลากหลาย ซึ่งที่ผ่านมามีการจัดบริการสวัสดิการสังคมขององค์กร หน่วยงานต่างๆ และยังไม่สามารถกระจายได้อย่างทั่วถึง รูปแบบบริการเน้นการสงเคราะห์มากกว่าให้บริการตามสิทธิที่พึงได้รับของผู้สูงอายุ (สิทธิพันธ์ พูนเอียด และคณะ, 2564)

ผู้สูงอายุจังหวัดกำแพงเพชร มีทั้งสิ้น 11 อำเภอ พบว่าประชากรผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นจำนวน 146,593 คน คิดเป็นร้อยละ 20.84% ของจำนวนประชากรทั้งจังหวัด ในปี 2566 ซึ่งมีผู้สูงอายุผู้ชาย 45% มีผู้สูงอายุผู้หญิง 55% มีผู้สูงอายุที่เป็นคลังปัญญาชาวบ้าน 624 คน ด้านสาธารณสุขสถานพยาบาลที่มีช่องทางพิเศษบริการผู้สูงอายุ 12 แห่งตามข้อมูลจากกองทะเบียนอำเภอทรายทองวัฒนา ประชากรผู้สูงอายุในอำเภอทรายทองวัฒนา มีอัตราส่วนเป็นร้อยละ 20.01% ซึ่งเป็นจำนวนผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปในอำเภอทรายทองวัฒนา จากอัตราผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นของจังหวัดกำแพงเพชร ถือได้ว่าได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลทุ่งทราย ส่วนใหญ่มีโรคประจำตัวรุนแรง ผู้สูงอายุหลายคนพักอาศัยอยู่ลำพัง บางคนมีความพิการร่วมด้วย ส่งผลให้ไม่สามารถทำงานให้มีรายได้เพียงพอกับรายจ่าย นอกจากนี้ภาครัฐให้รายเดือนของผู้สูงอายุ อีกทั้งที่พักอาศัยชำรุดทรุดโทรม อาจทำให้เกิดอันตรายได้ ทำให้ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลทุ่งทรายประสบปัญหาทางด้านสุขภาพจิตเพิ่มขึ้น เพราะมีความเครียดจากการถูกทอดทิ้งรู้สึกโดดเดี่ยวมีสภาพจิตใจที่แย่ง ทำให้มีอาการซึมเศร้า

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่องค์กรต้นแบบในเขตเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร โดยผู้ศึกษามองเห็นผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลทุ่งทราย มีการรวมกลุ่มกันอย่างต่อเนื่อง และผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาชาวบ้าน และมีผู้สูงอายุบางกลุ่มที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับด้านสุขภาพ ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อม ผู้ศึกษาจึงศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่องค์กรต้นแบบในเขตเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร

วัตถุประสงค์ของงานศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร
- 2) เพื่อศึกษาความต้องการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร
- 3) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ องค์การอนามัยโลก (อ้างถึงใน สุรัชย์ อยู่สาโก, 2550) แบ่งผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้สูงอายุระยะต้น อยู่ระหว่าง 60 – 74 ปี ผู้สูงอายุระยะกลาง อยู่ระหว่าง 75 – 89 ปี และผู้สูงอายุระยะสุดท้าย อายุ 90 ปีขึ้นไป อ้างจากแนวคิด (กณิกนันต์ หยกสกุล 2551) ได้ให้อธิบายถึง วัยผู้สูงอายุหรือวัยชราเป็นระยะสุดท้ายของชีวิตความชราของบุคคลไม่ได้หมายความว่ามีความเจ็บป่วยแต่หมายถึงพัฒนาการของชีวิตซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินไปสู่ความเสื่อมของร่างกายและจิตใจวัยนี้เป็นการยากที่จะกำหนดลงไปว่าเริ่มเมื่ออายุเท่าใดและจะจบลงเมื่ออายุเท่าไรโดยทั่วไปแล้วถือว่าเริ่มต้นตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไปสภาพความเสื่อมของ

คนเรานั้นจะเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการเช่นกรรมพันธุ์ อาหาร อาชีพ สภาพความเป็นอยู่ ดินฟ้าอากาศ ถิ่นที่อยู่อาศัย โรคภัยไข้เจ็บ ตลอดจนจิตใจและอารมณ์ร่วมด้วยทำให้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในผู้สูงอายุ โดยจะพบว่าโครงสร้างของร่างกายจะค่อยๆ ร่วงโรยเซลล์ต่างๆ เริ่มหย่อนสมรรถภาพเนื่องจากใช้งานมานานการ ดังนั้นสิ่งหนึ่งที่ผู้สูงอายุจะต้องเผชิญคือมีโอกาสเกิดโรคต่างๆ ได้ง่ายเช่นโรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคติดเชื้อ และ โรคที่เกิดจากอุบัติเหตุ เป็นต้น

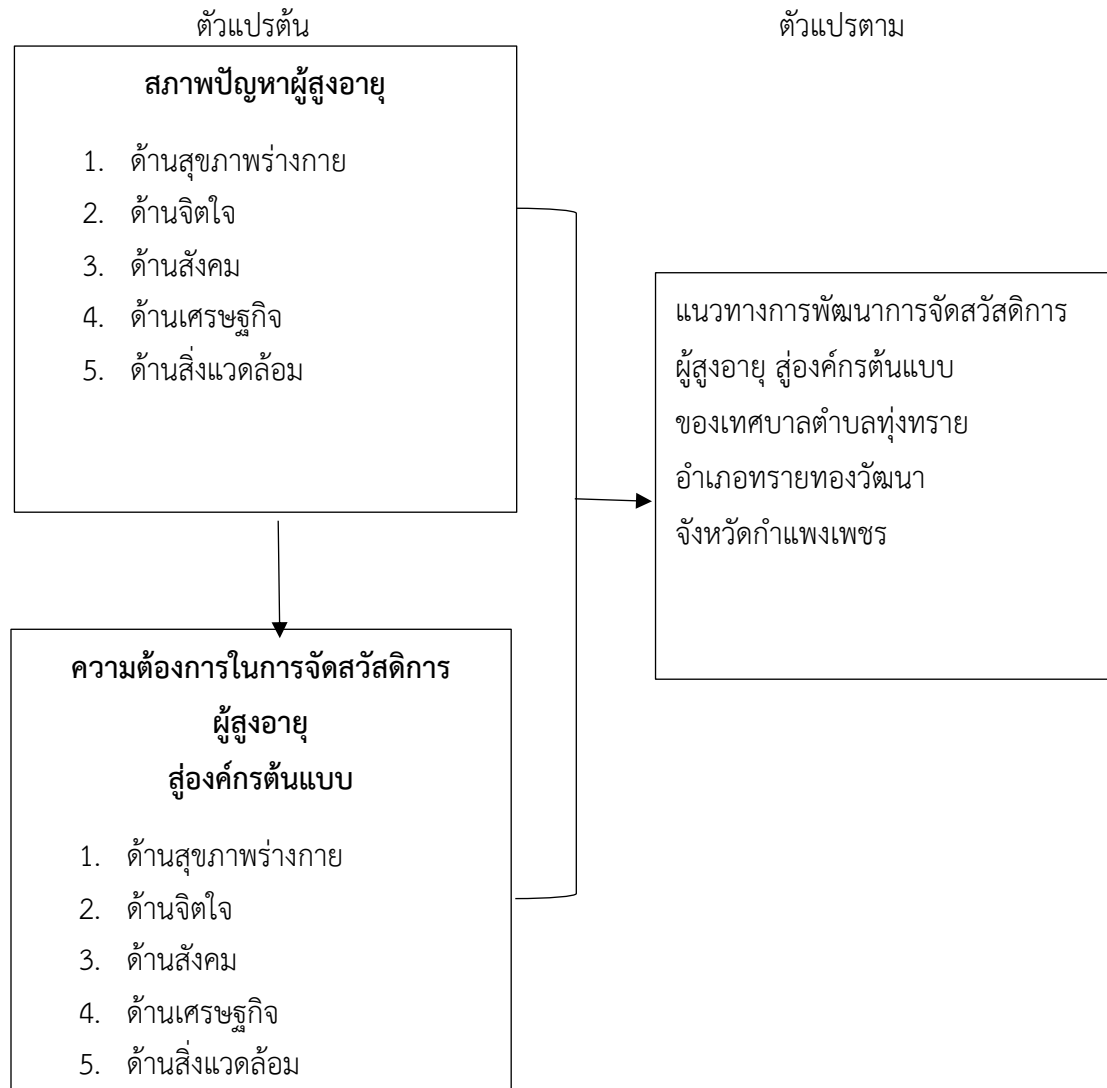
แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม อ้างจากแนวคิด เทอร์เนอร์, (Turner, 1974: 14) ให้ความหมายว่า “สวัสดิการสังคม” เป็นความพยายามส่งเสริมให้ประชาชนมีมาตรฐานความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานที่มั่นคง โดยครอบคลุมการบริการกับบุคคลและชุมชนในลักษณะการพัฒนา สังคม และการเสริมสร้างให้บุคคลสามารถเผชิญกับสภาพปัญหาทางร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนการพยายามขจัดสภาวะที่พึ่งตนเองไม่ได้ของประชาชนให้หมดไป บาร์คเกอร์ (Barker, 1987 : 154) ให้ความหมายว่า สวัสดิการสังคม คือ ระบบที่ประกอบด้วย โครงการต่างๆ ประโยชน์ตอบแทน และบริการ ในระดับชาติ ที่ช่วยให้ประชาชนได้รับการตอบสนองความต้องการทางสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา และสาธารณสุข อันเป็นพื้นฐานที่จะทำให้สังคมดำรงอยู่ได้ รวมทั้งยัง หมายถึง สถานะของความอยู่ดีมีสุขโดยรวมของคนในชาติและของชุมชนหรือสังคมอีกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อ้างจากแนวคิด ชลธิชา กรรเจียก (2557) ได้อธิบายว่า คุณภาพชีวิตมีความสำคัญทั้งต่อบุคคลและสังคม คุณภาพชีวิตเป็นสิ่งที่มนุษย์กำหนดขึ้น และชวนขยายให้ได้มาด้วยตนเอง นอกจากนี้ ยังเป็นเกณฑ์ที่จะทำให้มนุษย์มีการพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่วางไว้คุณภาพชีวิตเป็นเรื่องสำคัญมากของบุคคล และสังคมในปัจจุบัน

นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ อ้างจากแนวคิด ธัญวรรณ์ แจ่มใส (2564: 7) ได้กล่าวว่า ประเทศมีนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุทั้งรูปแบบของกฎหมายโดยเฉพาะซึ่งนับได้เป็นนโยบายสาธารณะในรูปแบบพระราชบัญญัติและนโยบายของรัฐบาลแต่ละสมัยซึ่งมีการกำหนดออกมาเป็นแผนผู้สูงอายุระดับชาติ ระดับกระทรวงทบวงกรมกระทั่งถึงแผนผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่น

สถานการณ์การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย อ้างจากแนวคิด กรมกิจการผู้สูงอายุ (2565: 36) ได้อธิบายถึงสถานการณ์การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทยได้เริ่มจัดทำแผนผู้สูงอายุแห่งชาติตั้งแต่ปี พ.ศ.2525 เป็นแผนระยะยาว 20 ปี ครอบคลุมตั้งแต่ปี พ.ศ.2525-2544 โดยเรียกแผนฉบับนั้นว่าแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุแห่งชาติ ต่อมาในปี พ.ศ.2545 ได้มีการจัดทำและประกาศใช้แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ซึ่งเป็นแผนระยะยาว 20 ปี เช่นกัน แผนดังกล่าวได้มีการปรับปรุงและติดตามประเมินผล การดำเนินงานเป็นระยะ และจะสิ้นสุดภายในปี พ.ศ.2564 เพื่อให้ประเทศไทยมีกรอบทิศทาง การดำเนินงานด้านผู้สูงอายุที่มีความต่อเนื่องและสอดคล้องกับ บริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ.2566-2580) ให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย สอดรับกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ตลอดจนความต้องการของผู้ที่จะเป็นผู้สูงอายุรุ่นต่อไปในอนาคต โดยมีสถานการณ์ที่มีผลต่อการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร

วิธีการดำเนินการศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

- 1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information's) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ศึกษาทำการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการเลือกแบบการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 20 คน โดยแบ่งกลุ่ม ได้ดังนี้

(1) กลุ่มนักวิชาการด้านสาธารณสุข	จำนวน 3 คน
(2) กลุ่มวิชาด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์	จำนวน 1 คน
(3) กลุ่มพัฒนาชุมชน	จำนวน 1 คน
(4) กลุ่มอาสาสมัครพัฒนาสังคมเพื่อความมั่นคงของมนุษย์	จำนวน 3 คน
(5) กลุ่มผู้นำชุมชน	จำนวน 3 คน
(6) กลุ่มชมรมผู้สูงอายุ	จำนวน 1 คน
(7) กลุ่มประชากรผู้สูงอายุ	จำนวน 8 คน

2) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษากำหนดผู้ให้ข้อมูลด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยการเลือกแบบ การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่มีประสบการณ์การทำงานผลงาน และมีความเชี่ยวชาญการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ และด้านชุมชนอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 10 คน หรือคนเพื่อการประเมิน ตรวจสอบ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สุ่มคัดกร

ต้นแบบ ดังนี้ (1) กลุ่มนักวิชาการด้านสาธารณสุข	จำนวน 2 คน
(2) กลุ่มวิชาด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์	จำนวน 2 คน
(3) กลุ่มพัฒนาชุมชน	จำนวน 1 คน
(4) กลุ่มอาสาสมัครพัฒนาสังคมเพื่อความมั่นคงของมนุษย์	จำนวน 2 คน
(5) กลุ่มผู้นำชุมชน/นายกเทศมนตรีตำบลทุ่งทราย/รองนายกฯ	จำนวน 3 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ มี 2 แบบโดยมีขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบ เครื่องมือ ดังนี้

1. เครื่องมือการศึกษาเชิงคุณภาพ

ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบการประชุมสนทนากลุ่ม ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1.1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สุ่มคัดกรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร จากหนังสือเอกสาร และผลงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดเป็นกรอบประเด็นที่ศึกษาให้ครอบคลุมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาศึกษา

1.2) สร้างแบบสัมภาษณ์ แบบประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ และเครื่องมือการ บันทึก เพื่อให้ได้ข้อมูล โดยได้การสนับสนุนและข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ มีขั้นตอน ดังนี้

(1) กำหนดโจทย์ หรือคำถามการศึกษา คือ คำถามที่ต้องการคำตอบจากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ โดยพิจารณาประเด็นสภาพทั่วไป การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลทุ่งทราย ในอำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร มีแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สุ่มคัดกรต้นแบบอย่างไร

(2) สร้างแบบสอบถามจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิด และข้อค้นพบตาม วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยการพิจารณาประเด็นสภาพทั่วไป ของปัญหาและความต้องการในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลทุ่งทราย และหาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สุ่มคัดกรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร

1.3) การตรวจสอบและหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ การหาคุณภาพของเครื่องมือ สามารถหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา รายข้อ และความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

(1) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ ออกแบบไว้

(2) หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา รายข้อ และความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับโดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและเสนอนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

1.4) การประชุมสนทนากลุ่ม ผู้ศึกษาได้เชิญตัวแทนกลุ่มนักวิชาการด้านสังคมสงเคราะห์ กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ กลุ่มผู้ชุมชนและท้องถิ่น กลุ่มนักวิชาการด้านผู้สูงอายุ เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สู่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีขั้นตอน ดังนี้

(1) นำแบบจำลองที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาสังเคราะห์ โดยการพิจารณาประเด็นสภาพทั่วไป ของปัญหาและความต้องการในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลทุ่งทราย และหาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สู่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร และสร้างภาพจำลองของ แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สู่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร มาประกอบการศึกษาในการกำหนดประเด็นที่จะศึกษา และเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์รวมทั้งนำมาใช้ในการวิเคราะห์

(2) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบ ประเมินผลเพื่อยืนยันแบบจำลองโดยการตรวจสอบความถูกต้อง ความถูกต้องความเหมาะสมในการปฏิบัติ และการใช้ประโยชน์ และข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปพัฒนาต่อยอดให้งานศึกษามีความชัดเจน และชัดเจนในประเด็นที่ขาดตกบกพร่องให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

(3) สร้างแบบจำลองของรูปแบบการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สู่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร เข้าสู่การสนทนากลุ่มเฉพาะ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ชัดเจนสามารถอธิบายสิ่งสนับสนุนข้อโต้แย้งต่าง ๆ ให้ละเอียดและเสริมให้ความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยผู้เชี่ยวชาญก่อนที่จะนำไปใช้โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนพิจารณาทั้งด้านเนื้อหาสาระความตรงตามเนื้อหา รายข้อ และความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับตลอดจนภาษาที่ใช้ อนึ่งแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการตรวจสอบจาก ผู้ทรงคุณวุฒินำไปใช้เพื่อการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ตั้งเกณฑ์กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ไว้ คือ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือมีความรู้ความเข้าใจด้านรัฐศาสตร์และมีความรู้ความเข้าใจ ด้านเครื่องมือการศึกษาเป็นอย่างดีจำนวน 5 คน

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา แบ่งผลการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

4.1 ศึกษาสภาพปัญหาผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1.1 ด้านสุขภาพร่างกาย พบว่าสภาพปัญหาผู้สูงอายุ มีโรคเรื้อรัง เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคอ้วน ซึ่งร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงไปตามวัย ทำให้ผู้สูงอายุมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคต่างๆ มากขึ้น ซึ่งมักเกิดจากพฤติกรรมการกินที่ไม่เหมาะสม ขาดการออกกำลังกาย และไม่มีการดูแลผู้สูงอายุที่ป่วยติดเตียง การให้คำปรึกษาไม่เพียงพอต่อการดูแลตนเองในผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวและโภชนาการ

4.1.2 ด้านจิตใจ พบว่าสภาพปัญหาด้านจิตใจของผู้สูงอายุเป็นเรื่องที่สำคัญและควรได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด เนื่องจากผู้สูงอายุมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจที่ส่งผลกระทบต่ออารมณ์และความรู้สึก ปัญหาที่พบบ่อย ผู้สูงอายุเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง หรือโรคที่รักษาไม่หาย รู้สึกเบื่อหน่ายในการรักษาที่ยืดเยื้อ มีอาการซึมเศร้า หงุดหงิด ชี้อารมณ์วิตกกังวล มีหลายอารมณ์ ทำให้ผู้สูงอายุไม่มีความสุขปัญหาสุขภาพจิต เช่น โรคซึมเศร้า ความวิตกกังวล ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายโดยตรงปัญหาสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับอายุ เช่น โรคข้อเสื่อม โรคกระดูกพรุน ซึ่งพบได้บ่อยในผู้สูงอายุ

4.1.3 ด้านสังคม พบว่าสภาพปัญหาด้านสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลทุ่งทราย หลัก ๆ การขาดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โอกาสในการเข้าสังคมและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นลดลง ทำให้ขาดแรงบันดาลใจและความสุขในการใช้ชีวิต การถูกมองข้ามและไม่ให้ความสำคัญ ในสังคมที่ให้ความสำคัญกับวัยหนุ่มสาว ผู้สูงอายุอาจรู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่าและถูกสังคมมองข้าม การถูกละเลยจากครอบครัว ในบางกรณี ลูกหลานอาจไม่มีเวลาหรือความสามารถในการดูแลผู้สูงอายุอย่างใกล้ชิด ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกถูกทอดทิ้ง มีระยะห่างของช่องว่างของวัย ทำให้เกิดความขัดแย้งในชุมชน ซึ่งสามารถสร้างความสัมพันธ์กับครอบครัว

4.1.4 ด้านเศรษฐกิจ พบว่าสภาพปัญหาด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป รายได้ไม่เพียงพอ เงินบำนาญอาจไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตไม่มีเงินออมสำรองเพียงพอขาดรายได้เสริมจากการทำงาน ค่าครองชีพสูงค่ารักษาพยาบาลเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัยและอาหารสูงขึ้นภาวะเงินเฟ้อ กำลังซื้อลดลงเนื่องจากเงินเฟ้อเงินบำนาญที่ได้รับมีมูลค่าลดลงเมื่อเทียบกับอดีต ขาดทักษะในการหารายได้เพิ่มเติมไม่สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานขาดโอกาสในการทำงานที่เหมาะสม

4.1.5 ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าสภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมผู้สูงอายุมีความเปราะบางต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าคนในวัยอื่น ๆ เนื่องจากความเสื่อมถอยของร่างกายและสุขภาพ ทำให้พวกเขาได้รับผลกระทบจากมลพิษและภัยพิบัติทางธรรมชาติได้ง่ายกว่า โดยปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อผู้สูงอายุ สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยไม่เอื้ออำนวย บ้านเรือนที่ไม่ปรับปรุงให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่น มีบันไดสูง พื้นลื่น ไม่มีราวจับ ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่ายสิ่งกีดขวางในบ้านที่อาจทำให้สะดุดล้มการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ที่ไม่เหมาะสมกับสรีระสภาพแวดล้อมภายนอกที่ไม่ปลอดภัย ถนนหนทางไม่เรียบเสมอกัน มีหลุมบ่อทางเดินเท้าแคบและไม่สะดวกสัญญาณจราจรที่ไม่ชัดเจน ทำให้ข้ามถนนได้ยากไม่สะดวกสัญญาณจราจรที่ไม่ชัดเจน ทำให้ข้ามถนนได้ยากมลภาวะทางสิ่งแวดล้อม มลพิษทางอากาศ ฝุ่นละออง เสียงดัง ทำให้สุขภาพแย่ลง น้ำเสีย สิ่งปฏิกูล ส่งผลต่อ

สุขอนามัยการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะที่จำกัด สวนสาธารณะ สถานที่ออกกำลังกายไม่สะดวกต่อการเข้าถึงขนส่งสาธารณะไม่รองรับความต้องการของผู้สูงอายุ

4.2 ผลการศึกษาความต้องการการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.2.1 ด้านสุขภาพร่างกาย จากการศึกษาพบว่าความต้องการการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุเทศบาลตำบลทุ่งทราย เกิดภาวะที่เกิดจากโรคเรื้อรังของผู้สูงอายุ ต้องการให้มีการ 1)ส่งเสริมการตรวจสุขภาพเป็นประจำ เพื่อตรวจหาโรคและภาวะต่างๆ ตั้งแต่ระยะแรก และมีการแนะนำการดูแลสุขภาพ 2)การจัดโครงการส่งเสริมการออกกำลังกาย มุ่งเน้นให้ประชากรสามารถช่วยเหลือดูแลตนเองในยามสูงวัย ตลอดจนการดูแลสุขภาพให้แข็งแรง ก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ และลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพต่าง 3)จัดแนวทางการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและโภชนาการเพิ่มคุณภาพชีวิต

4.2.2 ด้านจิตใจ จากการศึกษาพบว่าการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุเทศบาลตำบลทุ่งทราย พบว่าเกิดจากความเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ต้องการให้ 1)ส่งเสริมการประเมินภาวะเครียดในผู้สูงอายุทุกคน 2)การจัดโครงการปฏิบัติธรรมในกลุ่มผู้สูงอายุ ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว กระตุ้นให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าเป็นที่ปรึกษาของบุคคลในครอบครัวได้ 3)สนับสนุนจัดสถานที่สำหรับผู้สูงอายุเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ

4.2.3 ด้านสังคม จากการศึกษาพบว่าการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุเทศบาลตำบลทุ่งทราย พบว่า ความต้องการการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ 1)เสริมสร้างโอกาสในการเข้าสังคม จัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ เช่น สโมสรผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้พบปะสังสรรค์กับผู้อื่น 2)การส่งเสริมการดูแลจากครอบครัว จัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัวเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น 3)การสนับสนุนการเป็นอาสาสมัคร ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม 4)การจัดกิจกรรมร่วมกันของวัยเด็กวัยรุ่นวัยผู้ใหญ่ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชนมีเพื่อนบ้านที่ดีและเป็นมิตร

4.2.4 ด้านเศรษฐกิจ จากการศึกษาพบว่าการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุเทศบาลตำบลทุ่งทราย พบว่า มีประชากรผู้สูงอายุมากขึ้น 1)สนับสนุนเพิ่มเงินบำนาญ ปรับเพิ่มอัตราเงินเบี้ยยังชีพให้สอดคล้องกับค่าครองชีพ ขยายฐานผู้มีสิทธิได้รับเงิน 2)การส่งเสริมการออม สร้างความตระหนักให้กับประชาชนเกี่ยวกับความสำคัญของการออมเพื่อวัยเกษียณ จัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่หลากหลาย 3)การสนับสนุนการทำงาน สร้างงานที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการทำงานให้ความช่วยเหลือ 4)การจัดโครงการส่งเสริมอาชีพ มีการฝึกสอนสิ่งประดิษฐ์ที่เพิ่มรายได้

4.2.5 ด้านสิ่งแวดล้อม จากการศึกษาพบว่าความต้องการการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุเทศบาลตำบลทุ่งทราย พบว่า ความต้องการการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ 1)สนับสนุนปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้อยู่ในสภาพ 2)การปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายนอก ปรับปรุงถนนหนทางให้เรียบเสมอกันสร้างทางเดินเท้าที่กว้างและสะดวก 3)การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในชุมชน เพิ่มพื้นที่สีเขียว สวนสาธารณะสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ 4)การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเก็บขยะและทำลายขยะอย่างถูกวิธี

4.3 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.3.1 ด้านสุขภาพร่างกาย สวัสดิการด้านสุขภาพร่างกายสำหรับผู้สูงอายุเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะสุขภาพที่ดีเป็นรากฐานของการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและเป็นอิสระ การมีสวัสดิการที่ครอบคลุมจะช่วยให้

ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการทางการแพทย์ได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน 1) ส่งเสริมการเข้าถึงบริการสุขภาพ การตรวจโรคประจำปี 2) จัดบริการฟื้นฟูร่างกายสำหรับผู้สูงอายุที่ประสบอุบัติเหตุหรือมีโรคเรื้อรัง 3) จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ เช่น การออกกำลังกายกลุ่ม การทำสมาธิ โยคะ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมและดูแลสุขภาพร่างกาย 4) จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การออกกำลังกาย และการใช้ยาอย่างถูกต้อง 5) สร้างกลุ่มสนับสนุนสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้แบ่งปันปัญหาและรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น

4.3.2 จิตใจ การดูแลสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะในวัยสูงอายุ ผู้คนมักเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย สังคม และอารมณ์ ซึ่งอาจนำไปสู่ความรู้สึกเหงา โดดเดี่ยว กังวล หรือซึมเศร้า ดังนั้น การจัดสวัสดิการด้านจิตใจจึงเป็นส่วนสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ การมีสวัสดิการด้านสุขภาพจิตที่ดีจะช่วยให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แนวทางการจัดสวัสดิการด้านจิตใจสำหรับผู้สูงอายุ 1) การจัดโครงการปฏิบัติธรรมในกลุ่มผู้สูงอายุ ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว 2) จัดตั้งสายด่วนปรึกษาทางจิตวิทยาสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ระบายความรู้สึกและขอคำปรึกษา 3) ส่งเสริมให้มีอาสาสมัครเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ เพื่อเป็นเพื่อนพูดคุยและให้กำลังใจ 4) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ช่วยให้ผู้สูงอายุจัดการกับความเครียดได้ดีขึ้น ช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดโรคซึมเศร้า ให้ผู้สูงอายุมีความสุข

4.3.3 สังคม การจัดสวัสดิการด้านสังคมสำหรับผู้สูงอายุเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องคำนึงถึง เพราะนอกจากสุขภาพกายและจิตใจแล้ว การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีก็ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมาก 1) จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกายและจิตใจ รวมถึงการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ 2) สนับสนุนมีศูนย์บริการสาธารณะที่ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้บริการข้อมูลและคำปรึกษาต่างๆ 3) สนับสนุนโครงการที่สร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ เช่น การทำสวน การทำหัตถกรรม หรือการจำหน่ายสินค้า 4) จัดกิจกรรมสร้างความตระหนักในสังคมให้เห็นความสำคัญของการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว

4.3.4 เศรษฐกิจ การจัดสวัสดิการด้านเศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้สูงอายุมีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจในช่วงบั้นปลายชีวิต แนวทางการจัดสวัสดิการด้านเศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุ 1) ส่งเสริมสร้างงานสร้างรายได้สำหรับผู้สูงอายุ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีรายได้เพิ่มเติม 2) ส่งเสริมการปลูกผักแลกกันในกลุ่มเพื่อน เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และสร้างสัมพันธ์ที่ดีภายในชุมชน 3) จัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุ เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ยากจนและต้องการสร้างอาชีพ 4) จัดอบรมให้ความรู้ด้านการเงินแก่ผู้สูงอายุ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3.5 สิ่งแวดล้อม การจัดสวัสดิการด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุเป็นเรื่องสำคัญ เพราะสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมจะช่วยให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 1) จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสิ่งแวดล้อมแก่ผู้สูงอายุ 2) จัดโครงการสอนให้ผู้สูงอายุแยกขยะ และจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะ 3) สนับสนุนปรับปรุงบ้านของผู้สูงอายุให้มีความปลอดภัยและสะดวกสบายมากขึ้น 4) จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุและชุมชน เช่น การทำความสะอาดชุมชน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สู่องค์กรต้นแบบของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร ขอสรุปผลการศึกษาในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า 1.1) ด้านสุขภาพร่างกาย ผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ขาดการดูแลที่เหมาะสม โดยเฉพาะผู้ป่วยติดเตียง ขาดคำแนะนำในการดูแลตนเองและงบประมาณสนับสนุนวัสดุส่งเสริมสุขภาพ แม้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพปีละอย่างน้อย 2 ครั้ง แต่ยังไม่เพียงพอ 1.2) ด้านจิตใจ สภาพปัญหาด้านจิตใจของผู้สูงอายุหลายคนรู้สึกโดดเดี่ยว สูญเสียคนใกล้ชิด ขาดที่พึ่งทางจิตใจ และไม่ได้รับการดูแลด้านสุขภาพจิตอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดภาวะซึมเศร้า วิตกกังวล และอารมณ์แปรปรวน 1.3) ด้านสังคม ขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมทางสังคม ถูกมองข้ามจากครอบครัวและสังคม ทำให้รู้สึกไร้คุณค่า เกิดช่องว่างระหว่างวัยและความขัดแย้งในชุมชน 1.4) ด้านเศรษฐกิจ มีรายได้ไม่เพียงพอ ค่าครองชีพและค่ารักษาพยาบาลสูง ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพเสริม ขาดทักษะและการสนับสนุนในการหารายได้ 1.5) ด้านสิ่งแวดล้อม ที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสมกับสภาพร่างกายของผู้สูงอายุ การเข้าถึงพื้นที่สาธารณะและระบบขนส่งยังไม่รองรับความต้องการ

2. ผลการศึกษาค้นหาความต้องการการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร 2.1) ด้านสุขภาพร่างกาย ผู้สูงอายุต้องการการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคมามากกว่าการรักษา เช่น ตรวจสุขภาพประจำปี จัดงบประมาณสำหรับอุปกรณ์สุขภาพ และโครงการออกกำลังกายที่เหมาะสม 2.2) ด้านจิตใจ ต้องการการดูแลสุขภาพจิต เช่น การประเมินภาวะเครียด การจัดกิจกรรมปฏิบัติธรรม ส่งเสริมบทบาทของผู้สูงอายุในครอบครัวเพื่อสร้างคุณค่าในตนเอง 2.3) ด้านสังคม ต้องการการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน ส่งเสริมบทบาทอาสาสมัคร และปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ 2.4) ด้านเศรษฐกิจ ต้องการรายได้ที่มั่นคง เช่น การเพิ่มเงินบำนาญ โอกาสในการทำงานที่เหมาะสม การฝึกอบรมอาชีพ และการสนับสนุนกิจกรรมสร้างรายได้ในชุมชน 2.5) ด้านสิ่งแวดล้อม ต้องการการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้ปลอดภัย เช่น ติดตั้งราวจับ ปรับพื้น ทางลาด และเพิ่มพื้นที่สีเขียว รวมถึงส่งเสริมการเข้าถึงขนส่งสาธารณะที่สะดวกสำหรับผู้สูงอายุ

3. ผลการศึกษานโยบายการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่องค์กรต้นแบบของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร 3.1) ด้านสุขภาพร่างกาย พัฒนาระบบสวัสดิการสุขภาพที่ครอบคลุมเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการทางการแพทย์ได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ส่งเสริมสุขภาพที่ดีเพื่อการใช้ชีวิตอย่างอิสระ 3.2) ด้านจิตใจ จัดสวัสดิการดูแลสุขภาพจิตเพื่อป้องกันภาวะเหงา โดดเดี่ยว หรือซึมเศร้า จากความเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ โดยส่งเสริมกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างจิตใจที่เข้มแข็งและมีความสุข 3.3) ด้านสังคม ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์และบทบาทในสังคมของผู้สูงอายุ ผ่านกิจกรรมและบริการทางสังคมที่ตอบสนองความต้องการ ช่วยให้ผู้สูงอายุมีความสุขและรู้สึกมีคุณค่าในสังคม 3.4) ด้านเศรษฐกิจ จัดอบรมให้ความรู้ด้านการเงินสนับสนุนโครงการสร้างรายได้ ส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้สูงอายุมีรายได้เพียงพอและความมั่นคงทางเศรษฐกิจในวัยเกษียณ 3.5) ด้านสิ่งแวดล้อม พัฒนาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่น การจัดการขยะ การบำบัดน้ำเสีย และการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืน

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลจากอภิปรายผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ด้านสุขภาพร่างกาย ผลการศึกษพบว่าเนื่องจากอายุมากขึ้นทำให้สุขภาพแย่ลง ตามวัย จึงต้องการเข้าถึงทางการแพทย์ได้อย่างทันเวลา ผู้สูงอายุต้องการป้องกันและดูแลรักษาปัญหาของผู้สูงอายุ การส่งเสริม

สุขภาพให้ดียิ่งขึ้น มีการรักษาฟรีทุกโรค มีการจัดโครงการส่งเสริมการออกกำลังกาย มุ่งเน้นให้ประชากรสามารถช่วยเหลือดูแลตนเองในยามสูงวัย ตลอดจนการดูแลสุขภาพให้แข็งแรงก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ และลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ ธนวิญญ์ แสนสองแคว (2559:10) ศึกษาพฤติกรรมดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน พบว่า ปัจจัยเอื้อ ด้านการเข้าถึงสถานบริการสาธารณสุข หรือสถาน บริการสุขภาพอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของสฤติย์พงษ์ เจตสุพรรณ(2559 : 11) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ตำบลท่าตอน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยเอื้อ ด้านการเข้าถึงสถานบริการสุขภาพของ ผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุมี 13 ระดับการเข้าถึงสถานบริการสุขภาพ อยู่ในระดับมาก

2. ด้านจิตใจ ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะในวัยสูงอายุ ผู้คนมักเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย สังคม และอารมณ์ ซึ่งอาจนำไปสู่ความรู้สึกเหงา โดดเดี่ยว กังวล หรือซึมเศร้า เทศบาลตำบลทุ่งทรายมีการจัดโครงการปฏิบัติธรรมในกลุ่มผู้สูงอายุ ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว ส่งเสริมให้มีอาสาสมัครเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ เพื่อเป็นเพื่อนพูดคุยและให้กำลังใจ สอดคล้องกับ มาโนช ขันทพิริยา (2560:13) ได้ศึกษา การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตตำบลไชยสถาน อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน ได้เสนอผลการศึกษาผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิต โดยรวม และคุณภาพชีวิตรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งด้านสุขภาพกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อม

3. ด้านสังคม ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลทุ่งทราย การมีระยะห่างของช่องว่างของวัยทำให้เกิดความขัดแย้งในชุมชน ปัญหาสังคมผู้สูงอายุค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการและค่ารักษาพยาบาลมากขึ้น การขาดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โอกาสในการเข้าสังคมและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นลดลง การขาดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ทำให้ขาดแรงบันดาลใจและความสุขในการใช้ชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ นิชาณี ฉุนฉลาด (2560 : บทคัดย่อ) ให้ความหมายของสวัสดิการไว้ว่า ระบบสวัสดิการสังคม หมายถึง กระบวนการต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยตรงต่อการแก้ไขปัญหาสังคม การป้องกัน พัฒนาทรัพยากรบุคคล และคุณภาพชีวิตตามเป้าหมายที่สังคมกำหนด โดยการกระตุ้นทางสังคมเพื่อทำให้เกิดการปรับปรุง พัฒนา สถาบันสังคมที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล เพื่อนำไปสู่การเป็นสังคมอุดมคติ และผู้สูงอายุตามกฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปมีสัญชาติไทย

4. ด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า มีรายได้ไม่เพียงพอ เงินบำนาญอาจไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตไม่มีเงินออมสำรองเพียงพอขาดรายได้เสริมจากการทำงาน ค่าครองชีพสูงค่ารักษาพยาบาลเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัยและอาหารสูงขึ้น การหารายได้เพิ่มเติมไม่สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานขาดโอกาสในการทำงานที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ ธัญพิชชา แซ่วุ่น (2566:บทคัดย่อ) ความต้องการของผู้สูงอายุ วัยชราเป็นช่วงวัยที่ต้องการได้รับความเอาใจใส่ การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ทั้งความเป็นอยู่ การรักษาพยาบาล และการได้รับความเคารพยกย่อง จากครอบครัวและสังคม สังคมไทยที่มีวิถีปฏิบัติดีกันมาอย่างต่อเนื่อง ที่มีการดูแลผู้สูงอายุ ทั้งด้านสภาพร่างกายและจิตใจ แต่เนื่องด้วยในปัจจุบันสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ ผู้สูงอายุได้รับผลกระทบในเรื่องการดูแล เอาใจใส่ ที่น้อยลงด้วยปัจจัยต่าง ๆ ทั้งนี้การได้รับการดูแลเอาใจใส่ยังเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากสำหรับผู้สูงอายุ และควรเริ่มต้นจากภายในครอบครัว โดยสังคมก็มีส่วนจำเป็นในการช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ

5. ด้านสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลตำบลทุ่งทรายสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยไม่เอื้ออำนวย บ้านเรือนที่ไม่ปรับปรุงให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ การเข้าถึงพื้นที่สาธารณะที่จำกัดสวนสาธารณะ สถานที่ออกกำลังกาย

ไม่สะดวกต่อการเข้าถึงขนส่งสาธารณะไม่รองรับความต้องการของผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กมล วิเศษงามปกรณ และวัชร ศรีทอง (2559 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของตำบลไผ่ท่าโพ อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุส่งผลต่อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ พงศธร ศิลาเงิน (2560:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ ในจังหวัดพะเยา พบว่า ด้านปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ การเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ การมีและการใช้คู่มือการส่งเสริมและดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ การได้รับแรงสนับสนุนจากบุคคลภายในครอบครัว และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากสังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีความสุข ข้อเสนอแนะทั่วไปในการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุมีดังนี้:

1. การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ผู้สูงอายุควรได้รับบริการทางการแพทย์ที่ครอบคลุม มีการตรวจสุขภาพประจำปี ส่งเสริมการออกกำลังกาย และให้ความรู้ด้านสุขภาพเพื่อการดูแลตนเอง
2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ โดยการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ระบบขนส่ง และสภาพแวดล้อมชุมชนให้เหมาะสมต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ
3. การส่งเสริมการมีงานทำและรายได้ สนับสนุนการจ้างงานที่เหมาะสม ฝึกอบรมทักษะ และให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้สูงอายุที่ขาดรายได้
4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม โดยจัดกิจกรรมทางสังคม สนับสนุนชมรมผู้สูงอายุ และเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว
5. การพัฒนาบริการดูแลระยะยาว โดยการสนับสนุนบริการดูแลที่บ้านและสถานดูแลคุณภาพ พร้อมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะในการดูแล
6. การบังคับใช้กฎหมายและนโยบาย โดยการปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ พร้อมพัฒนานโยบายที่ตอบสนองความต้องการอย่างรอบด้าน
7. การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ภาครัฐ รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุ โดยร่วมมือกับเอกชน ประชาสังคม และประชาชน มีความสำคัญในการสร้างสวัสดิการที่ยั่งยืนและคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

เพื่อให้การพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบโจทย์ความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป มีดังนี้

- 1) การศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับความต้องการและความท้าทายของผู้สูงอายุ
- 2) ควรศึกษาผลกระทบของสวัสดิการประเมินผลกระทบของสวัสดิการที่มีต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ

- 3) ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุในต่างประเทศเปรียบเทียบกับของไทย
- 4) ควรศึกษาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการดูแลผู้สูงอายุในการนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการดูแลผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- กณิกนันต์ หยกสกุล. (2551). การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการจัดกิจกรรมเพื่อสุขภาพ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาส่งเสริมสุขภาพ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ (2565). แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ.2566-2580). กรุงเทพฯ: กรมกิจการผู้สูงอายุ. หน้า 36.
- ชลธิชา กรรเจียก. (2557). การจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบางปะราง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต. วิทยาลัยบูรพา.
- เทอร์เนอร์, (Turner, 1974). อ้างถึงใน อัจฉราพร ปะที. (2553). ความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนต่อการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง: กรณีศึกษาประชาชนในตำบล ผาสิ่งห์ อำเภอเมืองจังหวัดน่าน. สารนิพนธ์. สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 26.
- ธัญวรัตน์ แจ่มใส. (2564). นโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการของผู้สูงอายุในประเทศไทย. วารสาร มจร การพัฒนาสังคม. ปีที่ 6(3). หน้า 7.
- บาร์คเกอร์ (Barker, 1987) อ้างถึงใน จิราลักษณ์ จงสถิตมัน. (2539). สังคมสงเคราะห์กลุ่มชน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 5.
- พูนสิทธิ์ ว่องธวัชชัย (20 กันยายน 2560) เหยี่ยวหลังสังคมผู้สูงอายุญี่ปุ่น แลหน้าโอกาสธุรกิจไทย. สืบค้น 13 มิถุนายน 2567 จาก <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/642590>
- สิทธิพันธ์ พูนเอียด และ ศลทร คงหวาน, (2564) แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ, 6 (5), 18-30
- องค์การอนามัยโลก. (มปป.) อ้างถึงใน สุรัชย์ อยู่สาโก. (2550). พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุเทศบาลเมือง ท่าเรือ-พระแท่น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.